

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний автомобільно-дорожній університет
Факультет дорожньо-будівельний
Кафедра екології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

Анжеліка Батракова

«   » вересня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни	<u>ОК19 Процеси пилогазовловлювання</u> <small>(шифр за освітньою програмою і назва навчальної дисципліни)</small>
статус дисципліни	<u>обов'язкова</u> <small>(обов'язкова / вибіркова)</small>
рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський)</u> <small>(перший (бакалаврський) / другий (магістерський) / третій (освітньо-науковий))</small>
галузь знань	<u>10 Природничі науки</u> <small>(шифр і назва галузі знань)</small>
спеціальність	<u>101 «Екологія»</u> <small>(шифр і назва спеціальності)</small>
освітня програма	<u>Екологія та охорона навколишнього середовища</u> <small>(назва освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми)</small>
мова навчання	<u>державна</u>

1. Мета вивчення навчальної дисципліни полягає в ознайомленні основних способів очищення повітря від пилу та забруднюючих газів. Виконання технологічних розрахунків та підбір обладнання з очистки повітря у промислових та побутових умовах.

2. Передумови для вивчення дисципліни: дисципліна вивчається після засвоєння освітньої компоненти ОК 8 «Фізика», ОК 7 «Хімія з основами біогеохімії».

3. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів / год.	6 кредитів / 180 годин	6 кредитів / 180 годин
Семестр викладання дисципліни	5	5
Розподіл часу за навчальним планом:		
– лекції, год.	32	8
– практичні (семінарські) заняття, год.	32	4
– лабораторні заняття, год.	-	-
– самостійна робота, год.	56	108
– курсовий проєкт, год.	-	-
– курсова робота, год.	30	30
– розрахунково-графічна робота (контрольна робота), год.	-	-
– підготовка та складання екзамену, год.	30	30
Підсумковий контроль (залік або екзамен)	екзамен	екзамен

4. Компетентності:

Інтегральна: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми у сфері екології, охорони довкілля і збалансованого природокористування, або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій та методів наук про довкілля, та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Спеціальні (фахові) компетентності:

– ФК 5. Здатність до оцінки впливу процесів техногенезу на стан навколишнього середовища та виявлення екологічних ризиків, пов'язаних з виробничою діяльністю.

– ФК 9. Здатність до участі в розробці системи управління та поводження з відходами виробництва та споживання.

5. Очікувані результати навчання з дисципліни. Вивчення дисципліни «Процеси пилогазовловлювання» забезпечує формування сукупності таких програмних результатів навчання, котрі полягають у вмінні:

- ПРН4. Використовувати принципи управління, на яких базується система екологічної безпеки.
- ПРН11. Уміти прогнозувати вплив технологічних процесів та виробництв на навколишнє середовище.

6. Методи навчання: 1) словесні: 1.1 традиційні: лекції, пояснення, розповідь тощо; 2) наочні: метод ілюстрацій, метод демонстрацій; 3) практичні: 3.1 традиційні: практичні заняття, групові завдання.

7. Критерії оцінювання результатів навчання.

7.1 Система оцінювання та вимоги – весняний семестр, форма підсумкового контролю – залік

Поточна успішність:

1. Поточна успішність здобувачів за виконання навчальних видів робіт на навчальних заняттях і за виконання завдань самостійної роботи оцінюється за допомогою 100-бальної шкали згідно з Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти ХНАДУ. Результати оцінювання поточної успішності здобувачів вищої освіти заносяться у журнал обліку академічної успішності. Під час оцінювання поточної успішності враховуються всі види робіт, передбачені навчальною програмою.

1.1. Лекційні заняття оцінюються шляхом усного опитування або за рахунок тестування.

1.2. Практичні заняття оцінюються якістю виконання та оформлення практичної роботи, звіту про виконання практичних робіт.

2. Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як сума балів за:

- складання стандартизованих тестів, усне опитування, відвідування занять та активність комунікації на них;
- виконання завдань, передбачених практичними заняттями.

Розподіл балів, які отримують здобувачі за результатами поточного контролю, наведений у таблиці 7.1.

Таблиця 7.1 – Розподіл балів за темами при визначенні підсумкового балу за поточну діяльність

Поточний контроль								Підсумковий контроль	Разом за дисципліну
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8		
10	10	20	10	10	10	10	10	10	100

Підсумкове оцінювання у формі заліку (8 семестр):

1. Здобувач вищої освіти отримує залік на останньому занятті з дисципліни за результатами поточного оцінювання. Умовою отримання заліку є поточна оцінка з дисципліни не нижче 60 балів.

2. Здобувачі вищої освіти, які мають середню поточну оцінку з дисципліни нижче ніж 60 балів, на останньому занятті можуть підвищити свій поточний бал шляхом комбінованого (письмового та усного) складання заліку, що полягає у написанні стандартизованих тестів. До підсумкового контролю допускаються здобувачі, які виконали завдання, передбачені практичними заняттями.

3. Результат навчання оцінюється за двобальною шкалою (зараховано/ не зараховано) згідно з таблицею 7.2.

Таблиця 7.2 – Шкала переведення балів у національну систему оцінювання

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою
від 60 балів до 100 балів	зараховано
менше 60 балів	не зараховано

8. Засоби діагностики результатів навчання. Залікові/екзаменаційні білети, які складаються з двох теоретичних питань та однієї задачі, курсова робота та звіт з практичних робіт. Для поточного контролю знань студентів можуть застосовуватись стандартизовані тести. Методами демонстрування результатів навчання є індивідуальне/групове (командне) звітування щодо виконаних практичних робіт та з курсової роботи або презентація відповідних результатів.

9. Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять

№ теми	Назва тем (ЛК, ЛР, ПР, СЗ, СР)	Кількість годи		Література
		очна	заочна	
1	ЛК Процеси відстоювання газів.	4	2	[1, 2]
	ПР Газові відстійники.	4	2	
	СР Матеріальний баланс гідромеханічних процесів.	7	14	
2	ЛК Процеси осадження пилу.	4	2	[1, 2]
	ПР Гідродинаміка осадження пилу.	4	2	
	СР Відцентрові осаджувачі пилу.	5	14	
3	ЛК Центрифуги осадження.	4	2	[1, 2]
	ПР Закономірності поділу суспензій в осаджувальних центрифугах.	4	2	
	СР Схеми та устрій понадцентрифуг.	7	14	
4	ЛК Циклонні апарати.	4	2	[1, 2]
	ПР Розрахунок гідроциклону.	4	-	
	СР Схеми батарейних циклонів.	7	14	
5	ЛК Електрична очистка газів.	4	-	[1, 2]
	ПР Методика розрахунку електричних фільтрів.	4	-	
	СР Осадження під дією електричного поля.	7	14	
6	ЛК Процеси фільтрації газів.	4	-	[1, 2]
	ПР Розрахунок фільтраційного обладнання.	4	-	
	СР Камерні автоматичні фільтр-преса.	7	14	
7	ЛК Процеси абсорбції.	4	-	[1, 2]
	ПР Методика розрахунку абсорбційних апаратів.	4	-	
	СР Загальна характеристика плівкових абсорберів.	7	14	
8	ЛК Процеси адсорбції.	4	-	[1, 2]
	ПР Розрахунок адсорбційних апаратів.	4	-	
	СР Апарати з псевдозрідженим пилоподібним адсорбентом.	7	10	
Разом	ЛК	32	8	
	ПР	32	4	
	СР	56	108	
	КР	30	30	
	Екзамен	30	30	

10. Орієнтовна тематика індивідуальних та/або групових занять.

Виконання курсових робіт ґрунтується на технологічному розрахунку пилеосаджувального обладнання (за варіантами вихідної інформації).

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення. Вивчення навчальної дисципліни передбачає використання персональних комп'ютерів.

Визнання результатів неформальної та інформальної освіти

Визнання результатів неформального та (або) інформального навчання здобувача передбачає виконання таких процедур, як: подання здобувачем заяви щодо визнання (не пізніше як протягом перших 10 робочих днів від початку семестру вивчення дисципліни); ідентифікацію задекларованих здобувачем у письмовій формі результатів неформального та (або) інформального навчання; оцінювання задекларованих результатів навчання здобувача; прийняття рішення про визнання та зарахування здобувачу всіх чи частини результатів навчання за дисципліною або відмову у визнанні. Порядок реалізації цих процедур регламентується СТВНЗ 83.1-02:2022 «Визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та інформальної освіти».

12. Рекомендовані джерела інформації

1. Русанов А.В. Термогазодинаміка фізико-енергетичних процесів в альтернативних технологіях в 3-х томах. Технологічний центр, Харків. 2018. – 365 с.
2. Сокурєнко В.В. Безпека життєдіяльності та охорона праці. Харків: ХНУВС, 2021. – 308 с.
3. Л.Л. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ. Машини та апарати у хімічних, харчових і переробних виробництвах: Підручник з грифом МОНУ: – Харків: Колегіум, 2011. – 606 с.
4. Русанов А.В., Соловей В.В., Внукова Н.В., Зіпунніков М.М., Козловський О.В. Термогазодинаміка фізико-енергетичних процесів в альтернативних технологіях в 3-х т.: т.2. Термогазодинаміка фізико-енергетичних процесів в металогідридних технологіях. Технологічний центр, Харків. 2024. – 378 с.

3. Інформаційні ресурси

<https://dl.khadi.kharkov.ua/course/view.php?id=1735> Дистанційний курс з дисципліни «Процеси пилогазовловлювання».

3. Інформаційні ресурси

<https://dl.khadi.kharkov.ua/course/view.php?id=1735> Дистанційний курс з дисципліни «Процеси пилогазовловлювання».

Розробник:

доцент кафедри Екології, к.т.н., доц.
(посада, науковий ступінь, вчене звання)

«26» серпня 2024 року

(підпис)

Микола ЗІПУННІКОВ
(прізвище та ініціали)

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні кафедри
Протокол №1 від «26» серпня 2024 р.

Завідувач кафедри:

д.т.н., професор
(науковий ступінь, вчене звання)

«26» серпня 2024 року

(підпис)

Наталія ВНУКОВА
(прізвище та ініціали)

ПОГОДЖЕНО**Гарант освітньої програми:**

доц. кафедри Екології,
(посада, науковий ступінь, вчене звання)
«28» вересня 2024 року

(підпис)

Марина БАРУН
(прізвище та ініціали)

Декан ДБФ

д.т.н., проф.
(науковий ступінь, вчене звання)
«28» вересня 2024 року

(підпис)

Сергій БУГАЄВСЬКИЙ
(прізвище та ініціали)